

שיטת בית גמליאל בתפקיד בית הדין בכלל

וביום הנישואים בפרט

מתניה הר מלך ומתי לאופר

המשנה הראשונה במסכת כתובות קובעת את יום החתונה בהתאם לימי הדיונים בבית הדין: "בתולה נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעיירות ביום השני וביום החמישי שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין" (כתובות ב ע"א).

הגמרא דנה במניע לקביעה זו בסוגיית "פְּתַח פְּתוּח" (ט ע"א–י ע"ב). כשניגשנו לעסוק בסוגיה, הטרידה אותנו שאלת המניע של חכמים בקביעת יום החתונה בהתאם לימי הדיונים בבית הדין. רצינו להבין מה הצורך הגדול שיבוא החתן לבית הדין בבוקר שלמחרת החתונה ויטען שאשתו אינה בתולה. ועוד יש לזכור שלתקנה זו יש השלכה רבת משמעות על חיי הזוג – האישה תיאסר עליו לתמיד.

מתחילת סוגיית פתח פתוח, בדבריו של ר' אלעזר: "האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו" (כתובות ט ע"א), ועד הסיפורים שבדף י', לא נאמר בברור מהו היחס של חז"ל לדין "טענת פתח פתוח". רק כאשר הגמרא מספרת לנו איך יישמו חכמים את הדין בטענת פתח פתוח, אנחנו מצליחים להבין שמבעד למעטה העקרונות והרעיונות מסתרות גישות שונות.

קריאה זהירה של כמה מהסוגיות הבולטות העוסקות בטעם המשנה, מלמדת שבבסיס הדעות השונות עומד עיקרון הלכתי-פסיקתי מובהק. את הקריאה הזהירה נעשה דרך הכרת הדמויות הפועלות בסוגיות. סיפורם האישי, כפי שהוא מוצג לנו במקומות שונים בש"ס, מעניק רובד עמוק יותר למימרות שלהם בסוגיות שלנו.

שתי גישות בסוגיה

הדיון במשנה בירושלמי עוזר לנו לזהות כי יש שתי גישות עיקריות לטענת פתח פתוח. כדי להדגיש את שתי הגישות האלה, נציג את הסוגיה במבנה של דו-שיח:

רבי לעזר מיייתי לה טעם⁷³ דמתני' - שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין. מתניתא מסייעא לרבי לעזר: מן הסכנה והילך נהגו לשאת בשלישי ולא מיחו בידן חכמים, בשני- אין שומעין לו, ואם מפני האונס מותר...
מה בין שני לשלישי? לא דומה משתהא יום אחד למשתהא שני ימים.
וישתהא שני ימים!
שלא יערב עליו המקח.
ויערב עליו המקח?⁷⁴
לית יכול דאמר רבי אילא בשם ר' אלעזר מצא הפתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה".

(ירושלמי א, א)

הגישה הראשונה שאפשר לזהות כאן היא כמובן הגישה המובאת בשורת הסיכום של הדיון בדברי רבי אילא. ממסקנת הסוגיה עולה כי טענת פתח פתוח היא אינה פריווילגיה של הבעל, אלא חובת בית הדין כדי למנוע מאיש ואישה לחיות באיסור. לפי דעה זו, חכמים חייבים לתקן תקנות כדי שיגיעו הבעלים לבית הדין במקרה של ספק ויוכלו לאסור עליו את אשתו. אולם הקורא הזהיר ימצא שבקושיות העולות ברצף הדיון מסתרת גישה נוספת. גישה זו תמהה על קביעת המשנה שיש לזרז את הבעל לבית הדין, והיא נותנת כיוון חדש לשאלה ששאלנו בפתחה: מה המניע של בית הדין

⁷³ דיון זה אינו מענייננו, אך נעיר כי לא ברור אם הטעם "היה משכים לבית הדין" מופיע כבר במשנה או שהוא חידוש של ר' לעזר. דבר זה תלוי בהבנת המילים "מיייתי לה טעם".

⁷⁴ לצורך הבחנת שתי הגישות הצבנו את השורה הזאת כתמיהה, אף על פי שיכול להיות שהיא נסמכת להמשך דברי הירושלמי.

לקבוע את יום החתונה יום קודם כינוס בית הדין? מקשי הקושיות מבטאים בשאלותיהם יחס אחר לתחילת הנישואים, ועל היחס הזה ננסה לעמוד בהמשך המאמר.

גם בבבלי אנחנו מוצאים דיון מצומצם יותר העוסק בשאלת יחסם של חכמים לטענת פתח פתוח: "אמר אביי: אף אנן נמי תנינא 'בתולה נשאת ליום הרביעי', ליום רביעי – אין, ליום חמישי – לא, מאי טעמא? משום איקרורי דעתא" (כתובות ט ע"ב).

אביי מסביר כי מאחורי קביעת המשנה שבתולה תינשא ביום רביעי, מסתתר חשש מציאותי שהבעל לא יבוא לבית הדין ויקיים עליו איסור. כפי שראינו בירושלמי, גם אביי מבין שהצמדת יום החתונה לדיון בבית הדין נובעת מחובת בית הדין לאסור את הספק ולמנוע איסורים.

ראינו אפוא גישה אחת מרכזית המסבירה שהצמדת החתונה ליום הדיון בבית הדין היא מחמת חובת בית הדין למנוע איסורים, וגישה נסתרת התמחה עליה. אחרי שהראנו את עקבותיה של הגישה הנסתרת נקשר בינה ובין גישתם של בית גמליאל המופיעה בסיפורים בדף י'. אך כדי שנוכל לעמוד על העיקרון העומד בבסיס גישתם, נראה תחילה את אחת המחלוקות המוכרות במשנה בשאלת תפקידו של בית הדין. במחלוקת זו ננסה למצוא את "עמוד השדרה" הגמליאלי שיסייע לנו להבין את דרכם בסוגיית פתח פתוח.

תפקידו של בית הדין אליבא דרבן גמליאל

רבן גמליאל השני,⁷⁵ נשיא הסנהדרין, היה בעל השפעה גדולה על פסיקת ההלכה אחרי חורבן הבית השני. אחד הנושאים שנחלקו בו חכמי יבנה היה תפקידו של בית הדין וסמכותו. דעתו של רבן גמליאל בנושא זה איננה נמצאת במשנה ובגמרא בגלוי, וכדי להציג אותה בשלמות יש צורך במחקר מקיף. אולם אנו ננסה לדלות מתוך משנה אחת את העיקרון העומד בבסיס בית דינו של רבן גמליאל:

⁷⁵ בנו של שמעון השני ונכדו של רבן גמליאל הזקן.

שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך. הלך ומצאו רבי עקיבא מיצר. אמר לו יש לי ללמוד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי שנאמר (ויקרא כג, ד) אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אתם. בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו.

(ראש השנה ב, ט)

המשנה עוסקת בשאלת קידוש החודש שנקבע בידי בית הדין בימים שהיה בית דין בישראל. המשנה שהבאנו מגיעה בתגובה למשנה הקודמת המספרת שר' יהושע לא סמך על דעתו של רבן גמליאל שקיבל את העדים שהעידו כי "ראינוהו בזמנו ובליל עברו לו לא נראה". בעקבות זאת רבן גמליאל דורש מר' יהושע לחלל את יום הכיפורים החל להיות בחשבוננו ולבוא אליו במקל ובמעות שטלטולם ביום כיפור הוא איסור דאורייתא. בקשה זו מעמידה במבוכה את ר' יהושע. ר' עקיבא נחליץ לעזרתו ומסביר את תפקידו המיוחד של בית הדין בקידוש החודש. ר' עקיבא מראה שנתנה התורה רשות לבית הדין לקבוע את זמן המועדות אפילו אם זה עומד בניגוד לזמנם האובייקטיבי.

תירוץ זה כנראה לא מספק את ר' יהושע ולכן המשנה ממשיכה:

בא לו אצל רבי דוסא בן הרכינס. אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של רבן גמליאל צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר (שמות כד, ט) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים. אלא ללמד שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה.

(ראש השנה ב, ט)

ר' דוסא בן הרכינס לא מסביר את פסיקתו של רבן גמליאל בנושא המסוים של קידוש החודש, אלא הוא מציג את העיקרון העומד בבסיס תפקידו של בית הדין. לפי ר' דוסא, כבר במתן תורה נתן הקב"ה כוח פסיקתי לכל בית דין שיעמוד בעם ישראל מעתה ועד עולם. לכן אף שר' יהושע משוכנע שאותו החודש היה מעובר ויום הכיפורים אינו חל באותו הזמן שפוסק רבן גמליאל, עליו לקבל את פסיקת בית הדין של רבן גמליאל.

המשנה מסיימת את הסיפור: "נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונו. עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו. אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי. רבי בחכמה ותלמידי שקבלת דברי" (שם).

משורות אלה אפשר ללמוד הרבה, אבל אנו נתייחס רק למה שקשור לענייננו. בסופו של דבר ר' יהושע משתכנע מדבריו של ר' דוסא, ולכן הוא "מחלל" את יום הכיפורים לפי חשבונו. ההחלטה של ר' יהושע לחלל את יום הכיפורים ולוותר על השכנוע העמוק בדעתו, מעידה עד כמה פסיקתו של בית הדין משמעותית. נראה שגם גזרתו הקיצונית של רבן גמליאל על ר' יהושע מעידה על הרצון העז של רבן גמליאל לקבע את עליונותו של בית הדין. לסיכום, מהמשנה בראש השנה אפשר לראות שרבן גמליאל ראה חשיבות רבה לכוחו של בית הדין. סיפור הרקע של חורבן בית המקדש השני איים על אחדות ההלכה בימיו של רבן גמליאל, והפתרון שלו לבעיית המחלוקת היה שימוש בכוחו של בית הדין. עוד אנו מוצאים שכאשר נידה רבן גמליאל את ר' אליעזר, העיד על עצמו: "ריבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל" (בבא מציעא נט ע"ב).

שיטתם של בית גמליאל בפרק "בתולה נשאת"

אחרי שנגענו מעט בשיטתו של רבן גמליאל נחזור לפרק "בתולה נשאת" ונקרא אותו על רקע החשיבות שנותן רבן גמליאל לבית הדין. בדף י' מובאים חמישה סיפורים שבית גמליאל מעורבים בהם. נפרט אותם בטבלה:

מסקנת הדיון	טענת האישה	טענת הבעל	הדיין
נראה כי הגבר משתכנע שהוא טעה.	—	פתח פתוח מצאתי	רבן גמליאל השני

רבן גמליאל ב"ר	בעלתי ולא מצאתי דם	בתולה הייתי	שטיפת הסודר ומציאת דם – "לך זכה במקחך".
רבן גמליאל ב"ר	בעלתי ולא מצאתי דם	עדיין בתולה אני	בדיקת החביות – "לך זכה במקחך".
רבן גמליאל הזקן	בעלתי ולא מצאתי דם	ממשפחת דורקטי אני	בדק בקרובותיה ומצא כדבריה – "לך זכה במקחך אשריך שזכית למשפחת דורקטי".
רבי	בעלתי ולא מצאתי דם	עדיין בתולה הייתי	הכניסום למרחץ והאכילום והשקום והכניסום לחדר בעל ומצא דם – "לך זכה במקחך".

הסיפור הראשון העוסק בטענת "פתח פתוח" מתרחש בבית דינו של רבן גמליאל הנשיא. רבן גמליאל לא מקבל את טענת הבעל, אלא מנסה לברר אתו מה בדיוק התרחש בביאה הראשונה. אחרי דין ודברים נראה כי הבעל משתכנע וחוזר בו (אם כי סוף הסיפור לא הובא לפנינו). הסיפור הזה תורם תרומה משמעותית להבנת גישתו העקרונית של רבן גמליאל. אף שמצד הדין יכול היה רבן גמליאל לסמוך על נאמנות הגבר, ואולי אפילו חייב היה לאסור את אשתו עליו מחשש לאיסור דאורייתא, הוא מנסה להוציא מלבו של הבעל את הספק שהוא מטיל באשתו. השיטה המקובצת גם מעיר את תשומת ליבנו לעניין זה:

הטית אומר הראב"ד ז"ל דאי טעין איהו פ"פ מצאתי והיא טוענת הטית נאמנת כיון דרוב בקיאיין בהטייה וכאן היא היתה טוענת הטית נאמנת היתה אלא שרצה ר"ג להפיס דעתו ולכך אמר ליה שמא הטית ונראה שאינה נאמנת והכא אף על פי שהיתה נאמנת היה רוצה לשום שלום ביניהם.

(שיטה מקובצת כתובות דף י')

ארבעת הסיפורים הבאים גם הם עוסקים ב"טענת דמים". חשוב להדגיש כי הדיון של רבן גמליאל בטענת דמים אינו מיוחד לגישתו העקרונית, שהרי גם לפי התורה יש דין "וּפְרָשׁוּ הַשְּׂמֵלָה"⁷⁶ כדי ולבחון אם הבעל דובר אמת או לא. למרות זאת אנו רוצים להציע שאפשר לראות בסיפור זה ובשאר הסיפורים מגמה ברורה של בית גמליאל להתיר את האישה. בכל ארבעת הסיפורים נאמר: "לך זכה במקחך". סיום חוזר זה, השוזר את הסיפורים לרצף אחד, מדגיש את החשיבות שראו בית גמליאל בהתרת הספק על ידי התרת האישה. ברור שבית גמליאל לא פסקו היתר במקום שהיה איסור ודאי, אבל עצם העובדה שהובאו דווקא סיפורים שבהם פסקו להתיר מצביעה על מגמה עקרונית של בית גמליאל.

לא נבחן את כל חמשת הסיפורים לפרטיהם, אבל כן נתעכב מעט על הסיפור של משפחת דורקטי. בעקבות דבריו של רבן גמליאל הזקן "לך זכה במקחך אשריך שזכית למשפחת דורקטי", האמוראים נחלקים אם הייחוס של דורקטי הוא זכות או חובה. לפי הגמרא, על בנות משפחת דורקטי יש להסתכל בשני אופנים: מצד אחד יש בהן צד של מקח רע שהרי "דמים יפים לאישה", ומצד שני יש בהן צד של מקח טוב שהרי אין בהן ספק נידה. רבן גמליאל הזקן סבר שהנשוי למשפחת דורקטי זכה משום "דלא אתי לידי ספק נידה". הבחירה שלו לשים דגש על צד הזכות שאין בבת דורקטי ספק מבליטה את העיקרון שבעל בראשית הנישואים צריך לסלק את הספק מהלב ולחיות עם אשתו בשלום. אחרי שראינו שיש מגמה בסיפורים המובאים בסוגיה שלנו, נראה אם אפשר לקרוא את המשנה הראשונה לאור המגמה הזאת.

⁷⁶ דברים כב, יג-יז: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׂנָאָהּ; וְשָׂם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים וְהוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֵת הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקַחְתִּי וְאָקְרַב אֵלַיהָ וְלֹא מִצְאָתִי לָהּ בְּתוּלִים; וְלָקַח אָבִי הַנֶּעֶר [הַנֶּעֶרָה] וְאָמַר וְהוֹצִיאָו אֵת בְּתוּלֵי הַנֶּעֶר [הַנֶּעֶרָה] אֶל זַקְנֵי הָעִיר הַשְּׂעֵרָה... וּפְרָשׁוּ הַשְּׂמֵלָה לְפָנֵי זַקְנֵי הָעִיר".

קריאת המשנה אליבא דבית גמליאל

”בתולה נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי שפעמים בשבת בתי
דינן יושבין בעיירות ביום השני וביום החמישי שאם היה לו טענת
בתולים היה משכים לבית דין”

(כתובות א, א)

לפי פשוטה של משנה, נראה כי מגמתה היא למנוע מהבעל לקיים עליו את האסור, ברם אנו רוצים להציע קריאה אפשרית נוספת על פי מגמתם של בית גמליאל. מכיוון שהמשנה אינה בהכרח כדעת בית גמליאל, מי שלא ישתכנע מהצעתנו וירצה לחלוק עליה, יש לו על מה לסמוך. הקריאה שלנו היא רק העשרת הטענה שלנו בנוגע למגמתם של בית גמליאל.

רבן גמליאל הזקן שקבע: ”עשה לך רב והסתלק מן הספק” (אבות א, טז), הצביע בדבריו על רעיון פסיכולוגי-תיאולוגי חשוב. לעתים אדם דתי המנסה בכל מאודו לקיים את המצוות, נתקל במצבים שונים של ספק. מצבים אלו מכריחים אותו להכריע בין המותר והאסור כאשר העובדות אינן ברורות. אדם מן השורה, המעדיף להיות נקי כפיים, יאסור על עצמו את הספק. ובאמת לעתים ה”החמרה” היא מבורכת בעיני פוסקי ההלכה: ”והחרדים לדבר ה’ ראוי שיחמירו על עצמם” או ”והמחמיר תבוא עליו הברכה” ועוד. זהו גם העיקרון הפסיכולוגי העומד מאחורי פירושו של רש”י לדבריו של ר’ אלעזר: ”ואע”פ שאין הדבר הזה יכול להתברר אלא על פיו לגבי נפשיה הוי מהימן לשוייה עליה חתיכה דאיסורא” (רש”י ט ע”א, ד”ה ”נאמן לאוסרה עליו”).

אבל חשוב גם לשים לב להמשך דבריו של רש”י: ”אבל להפסידה כתובתה לא מהימן”. לפי רש”י, אדם יכול לאסור על עצמו את הספק אבל כאשר להחמרה האישית יש השלכה על אדם אחר, אין ההלכה מכירה בהחמרה זו. כפי שראינו, בית גמליאל לא ראו בעין יפה את הבעל האוסר על עצמו את אשתו הטריה בגלל ספקות הלכתיים, ולכן רצו שפסיקת ההלכה בעניינים אלו תתבצע במרחב בית הדין ולא במוחו של הבעל. לפי רעיון זה אפשר להבין את פסיקת המשנה ”שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית הדין”: אם מתעוררים ספקות בלבו של הבעל, לא יחמיר על עצמו אלא יבוא לבית הדין

והם יתירו לו את המותר. אם כן, גם המשנה הזאת מצטרפת לרפורמה שניסו בית גמליאל לחולל בפסיקת ההלכה אחרי חורבן הבית. היכולת של האדם הפשוט לגשת לבית הדין ולהתיר את ספקותיו היא בבואה נוספת לכינונו של בית הדין כסמכות הלכתית עליונה.⁷⁷

כלה נאה וחסודה

בסיפורים המובאים בדף י' ראינו שבית גמליאל רוצים להוציא את הבעל מידי ספק ולהקל על בני הזוג בתחילת הנישואין. אנו רוצים לבחון את שורשו של כיוון זה ולהציע שהוא כבר נמצא בגישתם העקרונית של בית הלל. בהמשך המסכת מובאת ברייתא:

תנו רבנן: כיצד מרקדין לפני הכלה? בית שמאי אומרים – כלה כמות שהיא, ובית הלל אומרים – כלה נאה וחסודה. אמרו להן ב"ש לב"ה: הרי שהיתה חיגרת או סומא אומרים לה כלה נאה וחסודה והתורה אמרה (שמות כג-ז) מדבר שקר תרחק?! אמרו להם ב"ה לב"ש: לדבריהם מי שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או יגננו בעיניו הוי אומר ישבחנו בעיניו! מכאן אמרו חכמים: לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות.

(כתובות טז ע"ב-יז ע"א)

המחלוקת בין בית שמאי ובית הלל אינה רק בשאלה איזה שיר תשיר להקת החתונה כאשר תיכנס הכלה תחת החופה, אלא היא מחלוקת עקרונית יותר. בית שמאי, הקנאים לאמת ולצדק המוחלט, פוסקים שיש להיצמד ככל האפשר לאמת ולכן יש לשבח את הכלה כמות שהיא ולא להרעיף עליה שבחים מזויפים. לעומתם בית הלל נצמדים לדרך הארץ, לדרך שבה נוהגים בני אדם לשבח קניינו של אדם בשוק אפילו הוא מקח רע. הרצון העז של בית הלל שהנישואים יושתתו על אהווה ושלוש מטה את הכף מדרך האמת לדרך השלום, ועל כן יש לשבח את הכלה לפני בעלה אף שאינה נאה וחסודה.

⁷⁷ בהערה מוסגרת נאמר שאנו אף מציעים לבחון כיוון פסיכולוגי נוסף במגמתם של בית גמליאל: הפסיקה ההלכתית דרך מפגש אנושי ולא רק דרך הספרות ההלכתית.

ובהמשך ישיר לשושלת בית הלל, בית גמליאל מאמצים את גישתם כלפי הנישואים ומעצימים את החשיבות של השכנת שלום בין איש ואשתו.

סוף דבר: לא בשמים היא

בסוגיה במסכת ראש השנה ראינו שרבן גמליאל חיזק את כוח פסיקתו של בית הדין. ניסינו לבחון את יישום שיטתם של בית גמליאל בסוגיית "פתח פתוח" ולהוכיח שתפיסת עולמם בנוגע לספקות בכלל ולנישואין בפרט השפיעה על פסיקתם בדיני "פתח פתוח". נוסף לכך ביססנו את גישתם של בית גמליאל ליום הנישואין בשיטתם של בית הלל בסוגיית: "כיצד מרקדין לפני הכלה".

אנו רוצים לסיים בנקודה שממנה יצאנו לדרך. אף שזה אינו המוקד של דברנו אנו רוצים לשוב ולבחון את ניצחוננו של רבן גמליאל בוויכוח עם ר' יהושע על יום הכיפורים, ולשאול אם היה זה רק הישג לשעתו או שמא הוא חולל משהו בעולם ההלכה. לשם כך נפנה לסוגיית תנורו של עכנאי.

אחרי שהודח רבן גמליאל מהנשיאות, חלקו חכמים ור' אליעזר בשאלת הטומאה של תנורו של עכנאי (בבא מציע נט ע"ב). חכמים לא קיבלו את דעתו של ר' אליעזר, ולכן הוא התחיל להביא הוכחות ניסיות. בסופו של דבר אמר ר' אליעזר: "אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא".

בסיפור הזה רואים שר' יהושע עומד וצועק את צעקתו של רבן גמליאל, בר הפלוגתא שלו ממסכת ראש השנה. ר' יהושע מצביע על אותו עיקרון שניסה ללמד אותו רבן גמליאל בקידוש החודש – בידם של חכמים לקבוע את יסודות ההלכה, והלכה כמותם אף אם הירח ובת הקול יעידו אחרת.

אפשר לראות מהסיפור הזה שאפילו אחרי שקולו של רבן גמליאל כבר לא נשמע בבית המדרש, המשיך מתנגדו המרכזי לצעוק את צעקתו. השפעתו של רבן גמליאל על עולם פסיקת ההלכה הייתה דרמטית מאין כמוה. גם היום אפשר למצוא בין שורות פסיקת ההלכה את אותו עיקרון של רבן גמליאל שמצא תהודה בצעקתו של ר' יהושע – לא בשמים היא.